

МЕМО / 5 март 2014 г.

Насилието срещу жените:

Общоевропейско проучване

1. Защо беше извършено проучването „Насилието срещу жените“?

Въпреки значителното въздействие на насилията срещу жените, лицата, отговорни за разработването на политики, и работещите в тази област в много държави членки на ЕС, все още изпитват затруднения поради липсата на данни, която прикрива мащаба и естеството на проблема. Тъй като повечето жени не съобщават за проявите на насилие срещу тях, политическите и практическите реакции за справяне с насилията срещу жените невинаги се основават на изчерпателни данни.

Пред последните години различни кръгове многократно призоваваха за наличие на изчерпателни данни относно насилията срещу жените, включително редица председателства на Съвета на ЕС, наблюдаващи органи като Комитета на ООН за премахване на дискриминацията по отношение на жените и Съвета на Европа.

Общоевропейското проучване на FRA е в отговор на отправено от Европейския парламент искане за данни относно насилията срещу жените, което беше отбелязано отново от Съвета на ЕС в неговите заключения относно премахването на насилията срещу жените в Европейския съюз.

2. Как беше извършено проучването?

Проучването на FRA относно насилията срещу жените, което се основава на лични събеседвания с 42 000 жени, представлява най-изчерпателното проучване в целия свят по отношение на преживените от жени случаи на насилие.

- За целите на проучването бяха проведени събеседвания с жени на възраст 18—74 г., които живеят в ЕС и говорят поне един от официалните езици на своята държава на пребиваване. Събеседванията бяха лични и се проведоха между март и септември 2012 г. в домовете на интервюираните от жени интервюиращи, като в проучванията във всички държави членки бяха използвани стандартизирани въпроси.
- Всички респонденти бяха избрани на случаен принцип и резултатите от проучването са представителни както на равнище ЕС, така и на национално равнище.

3. По какво проучването на FRA се отличава от други проучвания относно насилията срещу жените?

Преди проучването на FRA относно насилията срещу жените нямаше съпоставими данни по този въпрос на равнище ЕС. От средата на 90-те години на 20-и век проучвания, в които се разглежда насилията срещу жените, са извършвани в много европейски държави, но резултатите от тях не са съпоставими. Например:

- Вниманието в проучванията в някои случаи е било насочено към домашното насилие или към насилията от интимен партньор, а в други — към насилията срещу жените в по-общ смисъл, като дори термини като домашно насилие са определяни по различни начини в отделните държави.
- Методите за съставяне на извадка и провеждане на събеседвания са различни (например събеседвания по телефона, лични събеседвания или самостоятелно попълване на въпросници).

- Проучванията са извършвани в различни моменти, поради което е трудно да се прецени дали съществуват действителни различия между държавите или те се дължат на развития в течение на времето.
- Задаваните въпроси се различават при отделните проучвания, което затруднява прякото сравняване на направените в тях констатации.

4. Какви въпроси бяха зададени в рамките на проучването?

В рамките на проучването на жените бяха зададени въпроси за случаите на преживяно от тях физическо, сексуално и психологическо насилие, включително домашно насилие, от 15-годишна възраст и през 12-те месеца, предшестващи събеседването. Зададени бяха и въпроси за случаи на преследване, сексуален тормоз и за ролята на новите технологии в случаите на насилие, преживяно от жени. Освен това в проучването бяха зададени въпроси за преживяно от респондентите насилие в детството.

5. Какъв е мащабът на физическото и сексуалното насилие срещу жени?

- 33 % от жените са преживели физическо и/или сексуално насилие от 15-годишна възраст, а 5 % са били изнасилвани от 15-годишна възраст.
- От всички жени, които имат (настоящ или бивш) партньор, 22 % са преживели физическо и/или сексуално насилие от партньор от 15-годишна възраст.
- 20 % са преживели физическо насилие от лице, което не е техен партньор, от 15-годишна възраст.
- Едва 33 % от жертвите на насилие от партньор и 26 % от жертвите на насилие от лице, което не е партньор, са се свързали с полицията или някоя друга организация (например за подпомагане на жертвите) след най-тежкия случай на насилие.

6. Какви са последиците от физическото и сексуалното насилие?

- Проучването показва, че емоционалните и психологическите последици от физическо и сексуално насилие могат да бъдат дълготрайни и с тежки последици.
- 21 % от жертвите на сексуално насилие са страдали от панически атаки след случая.
- 35 % са изпадали в депресия вследствие на сексуално насилие.
- 43 % са имали трудности при следващи връзки в резултат на това.

7. Какъв е мащабът на проблема с преследването?

- 18 % от жените са били обект на преследване от 15-годишна възраст.
- 5 % от жените са били обект на преследване през 12-те месеца, предшестващи събеседването. Това се равнява на 9 милиона жени в ЕС-28, които са преживели преследване през последните 12 месеца.
- От всички жени, жертви на преследване, една от пет (21 %) е преживяла преследване, което е продължило над две години.
- 23 % от жертвите на преследване посочват в проучването, че им се е наложило да си сменят адреса на електронната поща или телефонния номер заради най-тежкия случай на преследване.

8. Колко жени са били подложени на сексуален тормоз?

- 55 % от жените са преживели сексуален тормоз в някаква форма, например нежелано докосване, прегръщане или целуване от 15-годишна възраст.
- 32 % от всички жертви на сексуален тормоз посочват, че извършителят е началник, колега или клиент.

- 75 % от жените на длъжности, изискващи висока професионална квалификация или заемащи висши ръководни длъжности, са преживели сексуален тормоз в живота си.

9. Колко жени са били обект на кибертормоз?

- 11 % са били обект на неуместни намеци в социални мрежи в интернет или са получили имейли или текстови (SMS) съобщения с очевидно сексуално съдържание.
- 20 % от младите жени (18—19 години) са преживели кибертормоз.

10. Какви случаи на насилие са преживели жените в детството си?

- 12 % от жените посочват, че са преживели някаква форма на сексуален инцидент или сексуална злоупотреба от страна на възрастен преди 15-годишна възраст, което се равнява на 21 милиона жени в Европейския съюз.
- 97 % от жените, които са преживели сексуално насилие в детството, посочват, че извършителят е бил мъж.

11. Жените съобщават ли на полицията за случаите на насилие или тормоз?

- 67 % не са съобщили на полицията или на някоя друга организация за най-тежкия случай на насилие от страна на партньора.
- 74 % от жертвите на преследване посочват, че полицията никога не е уведомявана за най-тежкия случай на преследване.

12. Как могат да се обяснят разликите в констатациите между отделните държави?

Възприемането на жените за това дали насилието срещу жените е разпространено в тяхната страна е тясно свързано с лично преживени случаи на домашно насилие или насилие от лице, което не е техен партньор, познаването на други жени, които са били жертви на насилие, и тяхната информираност за кампании за борба с насилието срещу жените. Взаимодействието между тези фактори трябва да бъде взето под внимание при тълкуването на данните и при разработването на политики за повишаване на осведомеността относно насилието срещу жените при различни обстоятелства.

Разликите между държавите по отношение на разпространението на насилието, за които се съобщава в проучването на FRA, трябва да се разглеждат във връзка с редица фактори. Освен това следва да се отбележи, че в проучване на Световната здравна организация в десет държави също бяха установени значителни разлики в степента на разпространение на домашното насилие срещу жените в различните държави. FRA предлага пет възможни обяснения за установените в отделните държави разлики по отношение на степента на разпространение на насилието срещу жените, които изискват допълнително изследване:

- 1)** Степента, в която според установената култура е приемливо да се говори с други хора за случаите на насилие срещу жени, включително с интервюиращите по време на проучванията.
- 2)** По-високата степен на равенство между половете може да доведе до по-висока степен на разкриване относно насилието срещу жените, тъй като в общества с по-висока степен на равенство е по-вероятно случаите на насилие срещу жени да бъдат открито обсъждани и да срещат отпор.
- 3)** Излагането на жените на рискови фактори за насилие може да бъде разгледано на равнище държави членки от гледна точка на факторите, които биха могли да увеличат риска от насилие, като например формите на трудова заетост (работа извън дома), както и моделите на социализация и начин на живот (излизания или запознанства и срещи с мъже).
- 4)** Разликите между държавите в общите равнища на тежка престъпност, които трябва да бъдат разгледани успоредно с констатациите относно насилието срещу жените. Например по-

високото равнище на урбанизация в една държава обикновено е свързано с по-високи равнища на престъпност.

5) Тъй като са налице сведения, включително в проучването на FTA, за взаимозависимост между навигите за употребяване на алкохол от извършителите и случаите на домашно насилие срещу жени, различните модели при употребата на алкохол в държавите членки могат да спомогнат за изясняване на някои аспекти на насилието срещу жените.

13. Резултатите от проучването на FRA съответстват ли на констатациите от други проучвания, в които се изследва насилието срещу жените?

Резултатите от проучването на FRA в общи линии съответстват на резултатите от национални проучвания на насилието срещу жените. Например в проучване, обхващащо 10 000 жени в Германия, беше установено, че 37 % от всички интервюирани жени са преживели поне една форма на физическо нападение или заплаха за насилие от партньор или лице, което не е техен партньор, от 16-годишна възраст. В Англия и Уелс проучване, обхващащо 5991 жени, показва, че 18 % от жените са преживели някаква форма на преследване от 16-годишна възраст, а в проучването на FRA беше установено, че 19 % от жените в Обединеното кралство са били жертви на преследване от 15-годишна възраст.

14. Какво може да бъде направено за подобряване на положението?

- Жените са обект на злоупотреба на работното място, у дома, на обществени места и в интернет. След като повечето респонденти считат, че насилието срещу жените е разпространено в тяхната страна, европейските и националните органи трябва да преразгледат мерките за справяне с всички форми на насилие срещу жените, независимо къде се извършва то. Ратифицирането на и привеждането в съответствие на националните законодателства с Истанбулската конвенция за превенция и борба с насилието над жените и домашното насилие, както и гарантирането на пълно прилагане на Директивата на ЕС за жертвите, ще бъдат важни стъпки на напредък в това отношение.
- Полицията, специалистите в областта на здравеопазването, работодателите и специализираните служби за подпомагане на жертвите следва да получат обучение, подходящо обезпечение с ресурси и необходимите правомощия за осъществяване на контакт с жертвите с цел да се гарантира, че всички форми на насилие срещи жени (и момичета) при различни обстоятелства се установяват, регистрират и по отношение на тях се предприемат действия.
- Информираността на жените (и мъжете) и осъзнаването на проблема с насилието срещу жените трябва да бъдат подобрени чрез повишаване на осведомеността въз основа на подробни данни с цел да се гарантира, че посланията са насочени към правилната аудитория. Това може да спомогне за подобряване на степента на съобщаване на случаите на насилие на органите и службите за подпомагане на жертвите.
- Националните разпоредби относно преследването следва да удовлетворяват в пълна степен нуждите на жетвите.
- Интернет и социалните медийни платформи следва активно да подкрепят жертвите на киберпреследване/кибертормоз да съобщават за злоупотреби и да бъдат насърчавани да ограничават нежелано поведение.
- Държавите членки следва да се поучат от надеждните практики, които вече са приети в други държави и чрез които ефективно се преодолява и се противодейства на насилието срещу жените.

15. Какви ще бъдат последващите действия на FRA във връзка с резултатите от проучването?

FRA ще стимулира използването на резултатите от проучването за извършване на промени в политиката. Това ще се постигне чрез съвместни действия с други институции като Европейската комисия, Европейския парламент, Съвета на Европа и Европейския институт за равенство между половете (EIGE). FRA също така ще работи в тясно сътрудничество с държавите членки и организациите на гражданското общество.

Материали за работата на FRA по въпроси във връзка с равенството между половете и свързани с тях публикации могат да бъдат намерени на адрес:

<http://fra.europa.eu/en/theme/gender> и [материали за пресата относно насилието срещу жените](#).

За допълнителна информация свържете се с медийния екип на FRA:

Адрес на електронна поща: media@fra.europa.eu / тел.: +43 1 58030-642